

Remissyttrande

Remissyttrande över EU-kommissionens förslag om (1) olycksutredningsdirektivet, (2) hamnstatskontrolldirektivet, (3) flaggstatskontrolldirektivet, (4) föroreningar från fartyg samt (5) Europeiska sjösäkerhetsbyrån (det s.k. sjöfartspaketet).
Dnr LI2023/02616

Statens haverikommission har fått tillfälle att yttra sig över EU-kommissionens förslag till det s.k. sjöfartspaketet.

I artikel 8 punkt 7 i förslaget till Europaparlamentets och Rådets direktiv om ändring av direktiv 2009/18/EG om grundläggande principer för utredning av olyckor i sjötransportsektorn föreslås att varje medlemsstat ska utveckla, genomföra och upprätthålla ett kvalitetsledningssystem för sin utredningsmyndighet.

Statens haverikommission har i dag ett verksamhetsledningssystem som motsvarar det system som avses i förslaget. Arbetet med att ta fram verksamhetsledningssystemet har utgått från ledningssystemstandarden ISO 9001:2008 men har anpassats med utgångspunkt i myndighetens uppdrag och roll som statlig förvaltningsmyndighet.

Verksamhetsledningssystemet är processbaserat och syftar till att underlätta ledning, styrning, uppföljning och utveckling av myndighetens verksamhet samt till att åstadkomma ett effektivt, ändamålsenligt och enhetligt arbetssätt. Verksamhetsledningssystemet är dock inte certifierat. Den internationella sjöfartsorganisationen har i en granskning lyft fram Statens haverikommission som ett gott föredöme och framhåller bl.a. myndighetens strukturerade arbetssätt och kvalificerade utredare (IMO Member State Audit Scheme – IMSAS 2022). Statens haverikommission ser positivt på förslaget att medlemsstaterna ska ta fram ett kvalitetsledningssystem. Förslaget innehåller dock ett krav på att systemet ska certifieras och genomgå en årlig revision som ska utföras av ett ackrediterat organ.

För en liten myndighet som Statens haverikommission bedöms ett krav på årlig certifiering och revision ta betydande resurser i anspråk och därmed i inte oväsentlig omfattning påverka kapaciteten för själva utredningsverksamheten. Det kan också noteras att klassificeringssällskap hör till de aktörer som certifierar

kvalitetsledningssystem. Därmed kan certifieringsorganen komma att förekomma i utredningar och jävssituationer uppstå. Enligt Statens haverikommission kan det därför ifrågasättas om en sådan process kan anses motiverad utifrån den nytta som den skulle kunna innebära.

En ny art 7 (1a) i direktivet innebär ökade befogenheter för utredningsmyndigheten. I artikeln föreskrivs bl.a. att den utredande myndigheten ska få tillgång till vissa funktioner även i den stat som har ett väsentligt intresse av händelsen. I praktiken löses detta redan idag på informell väg genom samverkan mellan utredningsmyndigheterna. En uttrycklig reglering aktualiserar emellertid frågor om i vilken utsträckning det är lämpligt att andra medlemsstaters utredningsmyndigheter ges tillgång till uppgifter som i Sverige kan vara känsliga från säkerhetssynpunkt. Det kan exempelvis gälla vissa verksamheter inom Kustbevakningen och lotsverksamheten. Frågorna kan behöva analysernas närmare i det fortsatta förhandlingsarbetet.

En föreslagen ny artikel 17 a i direktivet behandlar utbildning och operativt bistånd. Av bestämmelsens andra sats följer att kommissionen på begäran av medlemsstaternas utredningsmyndigheter, och förutsatt att ingen intressekonflikt uppstår, ska ge operativt stöd till dessa medlemsstater vid genomförandet av deras säkerhetsutredningar. Statens haverikommission har inget att invända mot bestämmelsen som sådan men betonar betydelsen att sådant stöd endast får ges på begäran av utredningsmyndigheten.

Statens haverikommission har i övrigt inte några synpunkter på förslagen.

John Ahlberk
Generaldirektör

Kristina Börjevik Kovaniemi
Utredningsordförande

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören John Ahlberk efter föredragning av utredningsordföranden Kristina Börjevik Kovaniemi. I ärendets slutliga handläggning har även ställföreträdande generaldirektören Jonas Bäckstrand, utredningsordföranden Jenny Ferm och avdelningscheferna Johan Gustafsson och Yvette Lennartsson samt ställföreträdande avdelningschefen Stefan Carneros deltagit.

Kopia

Försvarsdepartementet - SSK